

Zpráva o šetření ve věci poskytování zdravotní péče ve věznici

Dne 22. 8. 2017 se na mě obrátil pan B. A. (dále také jako „stěžovatel“), který podal ve dnech 31. 7. 2017 a 20. 8. 2017 stížnosti na Vazební věznici Praha-Pankrác ve věci poskytování zdravotní péče jeho synovi panu C. A., nar. xxx, který je zde umístěn. Stěžovatel byl nespokojen s vyřízením těchto stížností.

A. Shrnutí závěrů

Vazební věznice Praha-Pankrác, potažmo odbor zdravotnické služby Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR, se dopustily pochybení ve vyřízení stížnosti stěžovatele tím, že nepoučily stěžovatele o možnosti podat stížnost k Ministerstvu spravedlnosti ČR

B. Skutková zjištění

Věznice uvedené stížnosti neposoudila jako stížnosti, ale pouze jako žádosti o sdělení údajů týkajících se syna stěžovatele. Stěžovatel v podání ze dne 31. 7. 2017 uvedl: „*dále prosím o Vaše stanovisko k neochotě a odborné zmatenosti prvoliniových lékařů...*“ Dne 20. 8. 2017 stěžovatel uvedl: „*obracím se na Vás s opakovanou stížností na neřešení zdravotního stavu syna...*“ Věznice se v odpovědi na stížnost ze dne 29. 8. 2017 (č. j. VS 592-75/ČJ-2017-800280) nevypořádala se všemi námitkami stěžovatele obsaženými v jeho podáních.

V dané věci jsem dne 18. 9. 2017 vyzvala¹ ředitele Vazební věznice Praha-Pankrác k řádnému prošetření stížností stěžovatele, resp. k naložení s podáními stěžovatele jako se stížnostmi.

Ředitel odboru zdravotnické služby Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR MUDr. Jaroslav Žižka ve svém vyjádření ze dne 19. 1. 2018 uvedl, že při příjmu podání, které svým obsahem odpovídá stížnosti, avšak je podáno nepřislušnou osobou, postupuje Vězeňská služba ČR tak, že pisatele informuje o jeho nepřislušnosti podat stížnost a dále o tom, že jeho podání bude přešetřeno v rámci interních mechanismů kontroly kvality poskytované péče. Ředitel odboru zdravotnické služby dále uvedl, že vzhledem k tomu, že považuje podání směřující proti kvalitě zdravotních služeb za zásadní, je vždy daný případ přešetřen s cílem ověřit uváděné skutečnosti a prověřit, zda jsou dodržovány postupy lege artis.

V posuzovaném případě Vězeňská služba ČR nedisponovala jakýmkoli dokladem, který by prokazoval oprávnění pana B. A. podat stížnost týkající se jeho syna. Přesto vzhledem ke komunikaci, která probíhala mezi Vazební věznicí Praha-Pankrác a panem B. A., bylo zajištěno pověření podepsané jeho synem, kterým zmocňuje svého otce i matku k podání stížnosti. Na základě zajištění tohoto pověření bylo zrealizováno i vlastní vyřízení stížnosti

1 Dle § 15 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

(s ohledem na skutečnost, že kontrola kvality péče byla prováděna odborem zdravotnické služby jakožto příslušným metodickým orgánem, vyřídil tento odbor i samotnou stížnost).

Ve stížnosti ze dne 31. 7. 2017 si stěžovatel zejména stěžuje na prodlevy v nasazení léčby a nezamezení možného zdravotního poškození, včetně ohrožení základní sebeobsluhy. Ve stížnosti ze dne 20. 8. 2017 si stěžovatel stěžoval na poškození zdraví svého syna, úbytek na váze o 20 kg, stav prstů, které jsou na obou rukou nepřírodně deformované, pálivé otoky prstů, dlaní, předloktí; dále si stěžoval, že klouby lokte a zápěstí, prstů byly slity v nepřírodný tvar válce, syn stěžovatele trpí zřetelným třesem, špatnou motorikou, dochází k bolesti levé nohy, k jejímu promodrávání a k otékání nártu chodidla. Stěžovatel rovněž vyjádřil obavu nad podávanými léky, které neřeší příčinu poškození zdraví, ale slouží pouze ke krátkodobému a návykově nebezpečnému řešení nespavosti či tlumení.

Stížnost stěžovatele byla vyřízena dne 18. 1. 2017 jako nedůvodná. Ve vyřízení stížnosti je uvedeno: „Ze zdravotnické dokumentace jmenovaného vyplývá, že jeho zdravotní stav byl vstupní lékařskou prohlídkou 31. 8. 2018 řádně zjištěn; pro stav po operaci pro nezhoubný nádor mozku v roce 2005 s v. s. sekundární epilepsií léčenou od roku 2005 a dále pro léčenou hypertenzi byl vzat odsouzený do dispenzarizace. Až do července 2017 jsou v dekursu opakovaně zápisy o návštěvách lékaře pro časté virózy, většinou bez zvýšených teplot s občasným bronchitickým nálezem, odsouzený byl léčen analgetiky-antipyretiky. S obtížemi, které byly předmětem stížností, se dostavil do ordinace praktického lékaře poprvé 20. 7. 2017... Odsouzený si stěžoval na otoky konečků prstů na rukou i nohou, otoky kotníků, nártů a pat; objektivní nález byl velmi diskrétní, otoky byly minimální; lékař mu předepsal nesteroidní antirevmatikum Diclofenac, odeslal jej k RTG vyšetření rukou a nohou a k laboratorním odběrům a objednal ho ke kontrole internistou v září. Do ordinace praktického lékaře se jmenovaný dostavil opět 25. 7. 2017 a stěžoval si na zhoršení otoků rukou a zarudnutí a pálení kůže rukou. Byl mu podán kortikoid včetně lokální kortikoidní masti, v dalších třech dnech byl denně sledován za lokální i celkové léčby a byla zajištěna řada dalších vyšetření, zejm. kožní, ortopedické, kontrolní interní, rtg plic a srdce, sonografie břicha a štítné žlázy a další. Internista mu při kontrole dne 29. 7. 2017 nabídl hospitalizaci na oddělení interních oborů, on ji však odmítl. Souhlasil s ní až 30. 7. 2017, trvala do 4. 8. 2017. Jmenovaný byl při ní podrobně vyšetřen včetně revmatoidního a revmatologického bloku, absolvoval i vyšetření na vaskulitidu a celiakii, přesto etiologie onemocnění za této hospitalizace objasněna nebyla. Navíc si v jejím průběhu 2x svévolně odstranil z končetin dlahy i s přiloženými lokálními léčivy a měl sklony k agravaci obtíží. Poté, co byly horní končetiny zafixovány na dlahách, otoky opadly. Lékaři vyslovili dokonce podezření na účelové jednání z jeho strany. RTG vyšetření (páteř, ruce, předloktí, nohy, hlezna) nevykázalo známky deformit, osteoporózy či jiných patologických změn. Ani ortoped se nevyslovil k příčině onemocnění, vyloučil primární zánět šlach a doporučil další vyšetření (MRI C a Th páteře, neurologické, cévní a revmatologické vyšetření). Dne 7. 8. 2017 byl pacient vyšetřen neurologem v Thomayerově nemocnici v Krči, bylo provedeno CT mozku bez ložiskového nálezu, konstatováno lehké funkční oslabení síly bez jednoznačných paréz a bez poruch cití, indikováno vyšetření EEG a EMG, doporučena režimová opatření. Také další vyšetření byla zajištěna u mimovězeňských poskytovatelů zdravotnických služeb. Revmatolog dne 5. 9. 2017 nezjistil podezření na systémové revmatologické onemocnění,

jen nemohl vyloučit poruchu kalciového metabolismu (při nízké hladině vitamínu D) a k medikaci doplnil Vigantol. Vyšetření EMG horních končetin ze dne 7. 9. 2017 neprokázalo lézi vyšetřených nervů, neurologický nález byl v mezích normy. EEG vyšetření dne 7. 9. 2017 ukázalo lehce abnormní nález, avšak bez epileptiformních grafoelementů a konečně 8. 9. 2017 vyšetření cévním chirurgem vyloučilo ischemii (nedokrevnost) rukou.

Podle dobře vedené zdravotnické dokumentace byl odsouzen pečlivě vyšetřován, byly mu předepisovány indikované léky a byl odeslán na indikovaná vyšetření a také k hospitalizaci. Nápadný je souběh náhlého vzniku nejasných obtíží při chudém až nulovém objektivním nálezu s žádostí o přerušlení výkonu trestu o. s. ze zdravotních důvodů. Žádné vyšetření provedené ve vazební věznici ani v mimovězeňských zařízeních neprokázalo u něj onemocnění, které by přerušlení trestu vyžadovalo. K připomínce o předepisování a výdeji léků lze uvést pouze záznam v dekurzu z 5. 9. 2017, kdy z důvodu nedostatku peněz na kontě neobdržel některé léky z nevitální indikace (např. Ibalgin krém či Magne B6, Labello na rty), po obdržení finančních prostředků mu byly vydány. Zjišťovaná kvalita péče odpovídá zásadám lege artis a nebylo v ní nalezeno pochybení. Lékaři se k odsouzenému chovali vstřícně a jednali odborně správně.“

C. Právní hodnocení

Vazební věznice Praha-Pankrác, potažmo odbor zdravotnické služby Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky, se dopustily pochybení ve vyřízení stížnosti stěžovatele tím, že nepoučily stěžovatele o možnosti podat stížnost k Ministerstvu spravedlnosti ČR. Pochybení spočívající v řádném neřešení stížnosti stěžovatele bylo odstraněno již v průběhu šetření na základě mé výzvy.

Proti postupu poskytovatele při poskytování zdravotních služeb nebo proti činnostem souvisejícím se zdravotními službami může podat stížnost pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta, osoba blízká v případě, že pacient tak nemůže učinit s ohledem na svůj zdravotní stav nebo pokud zemřel, nebo osoba zmocněná pacientem.² Podání je třeba vždy posuzovat podle jeho obsahu, bez zřetele na jeho označení.³

Mechanismus vyřizování stížností na poskytování zdravotní péče upravuje zákon o zdravotních službách. Požadavek na řádné vyřízení stížnosti je stanoven jak ve správním řádu⁴, tak v nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR⁵.

Vězeňská služba ČR musí vyhodnotit řádně obsah stížnosti a po zajištění dostatečných podkladů směřovat odpovědně k poskytnutí úplných, odborných, pravdivých,

2 Dle § 93 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

3 Dle § 4 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 55/2014, o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky.

4 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

5 Viz § 16 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 55/2014, o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky.

přesvědčivých a srozumitelných informací. Věznice se při vyřízení stížnosti musí dostatečným způsobem vypořádat se všemi námitkami uvedenými ve stížnosti stěžovatele; vyřízení stížnosti by tak mělo de facto kopírovat obsah samotné stížnosti.

Stěžovatel v původních stížnostech nepředložil plnou moc, na základě které by byl oprávněn podat stížnost. Věznice měla podání stěžovatele vyhodnotit jako stížnosti a vyzvat stěžovatele k předložení plné moci. Věznice tato podání špatně posoudila (co do označení i obsahu) jako žádosti o sdělení údajů týkajících se zdravotního stavu syna stěžovatele. Následně však došlo k nápravě a stížnosti stěžovatele byly řádně prošetřeny.

Nemohu se zabývat odbornou medicínskou stránkou věci, pouze mohu vyhodnotit, zda stížnost na poskytování zdravotní péče byla vyřízena z formálního hlediska správně (včas a řádně). O včasném vyřízení stížnosti nelze v tomto případě vzhledem k výše uvedenému hovořit, neboť až po několika měsících došlo k řádnému posouzení obsahu podání stěžovatele, přičemž následně byla stížnost vyřízena.

K řádnému vyřízení obsahu stížnosti nemám námitek. Vzhledem k obsahu stížnosti považuji takové vyřízení stížnosti za dostačující, neboť je zde popsán zdravotní stav stěžovatele, včetně učiněných vyšetření, a následně stručné zhodnocení poskytované péče.

Mezi základní zásady správního řízení patří i zásada, dle které správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.⁶ Vězeňská služba České republiky jako správní orgán, respektive orgán veřejné správy, je tedy v souvislosti s vyřízením stížnosti povinna poskytnout stěžovateli přiměřené poučení o právu podat stížnost proti vyřízení stížnosti společně s uvedením, kam tuto stížnost adresovat. Vězeňská služba České republiky tak musí učinit zejména s ohledem na osobní poměry stěžovatelů, kteří mají v rámci svého současného postavení ztíženou pozici v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb.⁷ Požadavek na řádné poučení vyplývá rovněž z principů dobré správy definovaných mým předchůdcem ve funkci veřejného ochránce práv.⁸ Z vyřízení stížnosti je zřejmé, že vězeňská služba nepoučila stěžovatele o možnosti podat následně stížnost k Ministerstvu spravedlnosti.⁹ Uvedené však v současnosti řeším systémově s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky a Ministerstvem spravedlnosti, a proto není nutné v tomto případě provádět opatření k nápravě.

6 Dle § 4 odst. 2 správního řádu.

7 Na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody se nevztahuje možnost volby poskytovatele a zdravotnického zařízení [§ 29 odst. 2 písm. e) zákona o zdravotních službách] a možnost vyžádat si konzultační služby u jiného poskytovatele [§ 28 odst. 3 písm. c) zákona o zdravotních službách].

8 Viz princip přesvědčivosti. Principy dobré správy. Veřejný ochránce práv – ombudsman [online]. Brno: (c) Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 2018-02-02]. Dostupné z <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>.

9 Dle § 93 odst. 2 zákona o zdravotních službách.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Vazební věznice Praha-Pankrác a řediteli odboru zdravotnické služby Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR a podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv šetření končím. Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 16. února 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)